

Mollay Károly születésének centenáriumán a tudósra és az emberre egyaránt emlékezem. A főhajtás szándéka mellett arra törekszem, hogy elsősorban nyelvtudományi tevékenységének az elemzéséhez, értékeléséhez járuljak hozzá. Élet és életmű szoros kapcsolata az ő esetében is nyilvánvaló, aki emlékezetemben szilárd jellemű, szigorúan következetes, segítőkész, a nyelvtudományt igen magas színvonalon művelő, etimológiai és helytörténeti munkásságával kiemelkedő jeles nyelvtudósként él.

Mollay Károly ízig-veéig nyelvtörténész volt. De a nyelv múltját kutatva a közösség múltját is kutatta, mert pontosan tudta, hogy ember és nyelv, nyelvközösség és nyelv szorosan összetartozik. Illetőleg pontosan tudta azt is, hogy a nyelv (szó- és névkészlete, frazeológiája) egy fajta megkövült művelődéstörténet, s mint ilyen alkalmas arra, hogy megfelelő szakismeretek birtokában vallaóra fogva valljon a vizsgált nyelvek közösségeinek a múltjáról, kultúrájáról, életéről. Mollay Károlyt általában is a történelem iránti mély érdeklődés jellemezte, s aligha tévedek, ha azt mondom, ez is összefügg életútjával. Azzal, hogy Sopronban született, ahol akkoriban, amikor még nem voltak lakótelepek beköltöztek tömegével, valóban szinte minden épület a múlt üzenetét hordozta, s a városuk múltjára büszke soproniak kiegyensúlyozott polgári rendben éltek. Professzortársa, a szlavista akadémikus, Hadrovics László mondta róla: „Sopronból származol. Ez magában véve is a sors különös kegye.” Majd hozzátette, mert Sopronban a „sűrű kultúrájú polgári közösség alkotó erőfeszítéseinek” történetét sugározzák az épületek.¹ Mollay Károly oly mélységben ismerte Sopron múltját, ami párját ritkító. Ehhez persze nem volt elegendő a szülővároshoz való ragaszkodás és az iránta való, soha el nem titkolt érzelmi elkötelezettség, hanem hosszú évtizedek kitaró tudományos munkálkodása is kellett. Kéziratok tömegét kellett átbúvárolnia, forrásmunkák százait átolvasnia és kijegyzetelnie, könyvek és tanulmányok sokaságát kézbe vennie. Sopron az a magyar város, amelynek múltját irigylésre méltóan jól ismerjük – s ez nagy mértékben Mollay Károlynak köszönhető.

A tudósi objektivitásra törekvés számára szakmai és etikai parancs volt. Erről vall minden olyan tanulmánya, amely kényes témákkal foglalkozik. Márpedig több ilyen írása is van. Ilyen például az 1921-es soproni népszavazásról szóló. Az azokat az időket belülről átélő soproniként tényszerűen és tárgyyszerűen emlékezik a szóban forgó hetekre-hónapokra, megfogalmazva a szomorú igazságot is, hogy a soproni népszavazás feszült légköre megszüntette „utcánk korábbi, családias légkörét”. A szavazás végeredményre vonatkozóan pedig idézi hírvivő nagynénjének nagy jelentőségű bejelentését a családban: „Wißt ihr, magyarok maradtunk”². A tudósi objektivitásra való törekvés feltétlen etikai parancsa miatt gyakran volt kénytelen fölemelni szavát nyelvtudományi megnyilatkozásaiban is a történelmi tényeket figyelmen kívül hagyó, a jelent hamisan a múltba visszavetítő, tudatosan vagy nem tudatosan is aktuálpoliti-

¹ Hadrovics László: Mollay Károly köszöntése. Magyar Nyelv 90 (1994), 117.

² Mollay Károly: A soproni népszavazás tanulságai (1921. dec. 14–1991. dec. 14). SSz. 46 (1992), 97–105.

kai célokat követő vélemények ellen. Mollay ugyanis meggyőződéssel követte azt az elvet, amit később egy szlavista nyelvész (V. Šmilauer) úgy fogalmazott meg, hogy „A tudomány, ha illúzióinak és hiúságának hízeleg, akkor nem tisztességes szolgálóleány, hanem ringyó.”³ Márpedig Európának ebben a térségében, különösen a trianoni békediktátum után máig hatóan tapasztalhatjuk a múlt átírására való törekvéseket. Mollay ezért hangsúlyozta az egyik nemzetközi germanisztikai kongresszuson az akkori NSZK-ban, hogy vizsgálatában egyedül és kizárólag az a gondolat vezérli, hogy a történelmi adottságokat híven tükröztesse. („*Hinter dieser Untersuchung steht einzig und allein der Gedanke, den historischen Gegebenheiten gerecht zu werden.*”)⁴. Ezért kifogásolta, hogy például a *Burgenland* vagy a *Szlovákia* elnevezések egyes szerzők munkáiban előfordulnak a Trianon előtti időre vonatkoztatva is, hiszen sem de iure, sem de facto nem létezett akkor egyik sem. Különösen a helynevek jelentették és jelenthetik azt a terepet, ahol a nemzeti hiúság érvényre juthat a tudomány szigorával szemben. S minél messzebbre megyünk vissza a múltba, annál inkább igaz az, hogy csak a megfelelő nyelvtörténeti, etimológiai vértettségű kutatók tudnak érdemi véleményt nyilvánítani. Mollay ilyen kutató volt. Fő munkájában, a *Német–magyar nyelvi érintkezések a XVI. század végéig* című remekművében, akadémiai doktori értekezésében vitába is szállt a jeles osztrák nyelvessel, Kranzmayerral a nyugat-magyarországi (ma burgenlandi) helyneveknek, illetőleg e nevek följegyzésének a kérdésében. (Mollay a 11. századból egy német eredetű helynevet mutat ki az akkori Nyugat-Magyarország területéről, s meggyőzően érvelt német és magyar nyelvtörténeti ismeretei alapján a helynévmagyarzatok mellett és ellen.)⁵ A magyar köznyelv német jövővényszavait feldolgozó német szerző (Gudrun Kobilarov-Götze) könyvével kapcsolatban egyebek mellett ezt írta: „Az összefoglalás megállapításai általában helyesek, csak a magyarországi városok kialakulásával kapcsolatban kísértének még mindig a német szakirodalomban szívósan képviselt, rég megcáfolt közhelyek.” (A 12–13. századról: „Entstehung des mittelalterlichen Städtewesens in Ungarn, dessen Träger ausschließlich Deutsche sind”; a 18. századról: „Die städtische Bevölkerung ist immer noch beinahe ausschließlich deutsch.”)⁶ Kritikai véleményét nem rejtette véka alá. De soha sem személyeskedett! Tömören, tehát lényegre törően, logikusan érvelve, világosan fogalmazott.

Mollay kétnyelvű környezetben nőtt föl, s pontosan tudta, hogy a viszálykodás, a gyűlölködés nem vezet jóra. Ebbéli meggyőződésében megerősítették az Eötvös Collegiumban töltött évek, miként az is, hogy tehetséges fiatalként bekerült a Teleki Pál Tudományos Intézet igényes szakmai közegébe, fiatal tudósok közé. Ugyanis „Ennek a fiatalokból álló gárdának vezéreszméje volt a közeledés a szomszéd népekhez. Nagy kár, hogy ezt a közösséget később hatalmi szóval szétbomlasztották”⁷ (ahogy megszüntették 1950-ben az Eötvös Collegiumot is).

³ Kiss Lajos: Visszapillantás. In Sz. Bakró-Nagy Marianne és Kontra Miklós szerk. A nyelvészetről — egyes szám, első személyben. Budapest, 1991, 143.

⁴ Mollay, Karl: Geschichte der neuhochdeutschen Schriftsprache in Ungarn. In: Kontroversen, alte und neue. Akten des VII. Internationalen Germanisten-Kongresses. Göttingen, 1985, 178.

⁵ Mollay Károly: Német-magyar nyelvi érintkezések a XVI. század végéig. Budapest, 1982, 80–85.

⁶ Mollay Károly 1982, i. m. 66.

⁷ Hadrovics László 1994, i. m. 117.

Főntebb idéztem Hadrovics László Mollayról és a sors kegyéről szóló mondataiból. Még egy idézet idekívánczozik tőle, előtte azonban a hozzátartozó idézetrészt következik: „a burgenlandi kulturális és tudományos élet egyik vezető egyénisége panaszkodott nekem, hogy nincs igazi tartományi fővárosuk. Sopron nagyon hiányzik nekik. Erre csak azt tudom mondani, hogy Sopron nekünk is nagyon hiányoznék. És ebben van irántad a sorsnak másik nagy kegye: Sopron megmaradt Magyarországnak.”⁸ E szavak mögött az is ott van, hogy Mollay megmaradt, megmaradhatott magyarnak, s így betölthette azt a küldetését, hogy a magyarországi germanisztikát föltámassza halottaiból. Ismeretes ugyanis, hogy a második világháború után a német nyelv nagy presztízsvesztése és a politikai viszonyok miatt olyan helyzet alakult ki, hogy a némettel foglalkozni alig lehetett, s merészség kellett hozzá. Az egyetemi német tanszékét megszüntették, a germanisztikát a Kommunista Párt a fasizmussal hozta összefüggésbe, magyarországi német témákkal nem volt szabad foglalkozni, de nem lehetett szó nyelvtörténeti oktatásról sem, amiben Mollay leginkább otthon volt. Mollay Károly többrendbeli mellőzése ellenére is tette azonban a dolgát. Manherz Károly, a germanisztikai intézet későbbi igazgatója búcsúbeszédében így emlékezett 1997-ben: Mollay Károly „Titokban, engedély nélkül [...] talált egy-két tanítványt, akiknek gót, ófelnémet és középfelnémet szemináriumokat tartott [...] A hazai germanisztika 45 utáni újraélése és kibontakozása neki köszönhető. A hetvenes évek első felében ő vezette az ELTE Német Tanszékét. Határozott, szilárd jellemként, keményen dolgozó kutatóként a mércét igen magasra tevő tudósként és őszinte, életútjától eltántoríthatlan emberként tiszteltük és szerettük őt, és így marad meg emlékezetünkben is.”⁹

Mint a magyarországi germanisztika vezető etimológusa vett részt *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára* munkálataiban (a szótár 1967 és 1976 között jelent meg 3 kötetben). A germanisztikai vonatkozású szócikkek lektorálásában nélkülözhetetlen munkát végzett. Kitűnő etimológus volt, akinek fő munkáját, a már említett *Német-magyar nyelvi érintkezések a XVI. század végéig* címűt lapozgatva, olvasgatva mindenki meggyőződhet arról, milyen hatalmas munka, mekkora tudás, mennyi tudósi invenció kellett ennek a mesterműnek a létrehozásához. Módszertani szempontból kiemelendő pozitívuma a munkának, hogy Mollay forrásolvasó etimológizálással dolgozott, azaz a vizsgált szavakat szövegösszefüggéseikben ismerve, nem pedig csak szótárak adataira támaszkodva magyarázta. Miként az is, hogy a nyelven kívülre is tekintett, s a mindenkori történelmi körülményeket, a társadalomtörténeti hátteret, a művelődéstörténeti közeget, tehát a korabeli nyelvszociológiai helyzetet is messzemenően figyelembe vette. Részletesen áttekintette ezért a német-magyar kapcsolatok történetét is. Ez azt is jelenti, hogy számos, sokféle forrás feldolgozásával új adatok tömegét hozta felszínre. Mikrofilológikus eljárás módjának köszönhetően a legapróbb részletek tisztázásával is kitűnik. Feladatának tekintette a téves magyarázatok, etimológiák helyre tételét is.

Adottságai, széles körű nyelvtudása, veleszületett tehetsége, illetőleg német-magyar kétnyelvűsége, valamint szigorú és következetes módszeressége, nemkülönben széles körű történeti érdeklődése szinte predesztinálták arra, hogy az etimológia mestere váljék belőle. Még valami kellett azonban ahhoz, hogy kitűnő szó- és névfejtő le-

⁸ Hadrovics László 1994, i. m. 117.

⁹ Manherz Károly 1997. Gépirásos kéziratból.

gyen. Ez nem más, mint az életét végigkísérő olthatatlan érdeklődés szűkebb és tágabb pátriája, szűkebb és a tágabb közössége és múltja iránt. A nyelv szó- és névkészlete ugyanis az a részlege a nyelvnek, amelynek a révén, megfelelő nyelvészeti ismeretek birtokában persze, a közösségek múltjáról, életéről, kultúrájáról sok minden kideríthető. Mollay helytörténeti munkássága fényesen igazolja ezt a tételt. A szűkebb pátria iránti érdeklődésének volt természetes következménye, hogy kiváló helytörténész is lett. Ezt jól mutatja több, módszertani szempontból is kiemelendő tanulmánya, beszédes címük szerint a következők: *Családtörténet és társadalomtörténet, Egyháztörténet és helytörténet, Háztörténet és várostörténet, Névtudomány és várostörténet, Nyelvtörténet és művelődéstörténet, Ódenburg. Helynévfejtés és településtörténet, Többszínűség a középkori Sopronban*. Ő volt az nálunk, aki a két- és többnyelvűségnek mint történeti folyamatnak és mint állapotnak a kutatásában, tehát történeti szociolingvisztikai szempontok érvényesítésében úttörő munkát végzett. Azon kevesek közé tartozott, akik az etimológiát korszerűsítve művelték. 1949-től a forrásolvasó etimologizálást követve az eredeti forrásokban, szövegekben, szöveggörnyezetükben vizsgálta a szavakat, neveket. Ehhez persze jól kellett ismernie a régi (latin, német, magyar) nyelvet is. S mivel a német–magyar kapcsolatok álltak érthető módon érdeklődésének középpontjában, e területen jutott fontos tételek megfogalmazásáig. Így ő fogalmazta meg tételszerűen, hogy Hungáriában a nyelvi érintkezések alapja a magyarországi többnyelvűség volt, és hogy a német–magyar nyelvi érintkezések súlypontja a városokban keresendő. A szociolingvisztikának a nyelvhasználatra vonatkozó egyik alapkérdését ő alkalmazta elsőként a szótörténeti-etimológiai vizsgálatokban, amikor a tekintetbe veendő körülményeket így fogalmazta meg: azt kell kutatnunk, „ki, kinek, mikor, milyen situációban, mit, hogyan [tudniillik mely nyelven vagy nyelvjárásban] mondott.”¹⁰

Mollay Károly köztisztviselőként álló tagja volt a Magyar Nyelvtudományi Társaságnak. Felolvasó ülésein rendszeresen részt vett, előadásokat is tartott, s hamar bekeverült a Társaság választmányába, sőt vezetőségébe is, hiszen Knieszta István elnöksége idején titkár volt (1954–1958), 1986 és 1990 között Benkő Loránd elnöksége alatt pedig – megszolgált tekintélye révén – a főtítkári teendőket látta el. 1989/1990-ben az ő vezetésével reformálták meg a Társaság alapszabályát. Elnöke volt éveken át a Tudományos Minősítő Bizottság Nyelvészeti Bizottságának. A Magyar Nyelvtudományi Társaság 1991-ben megtisztelte őt legmagasabb kitüntetésével, a Révai Miklós-éremmel, 1994-ben pedig kiemelkedő névtani és etimológiai munkásságáért Pais Dezső-díjjal tüntette ki.

A Magyar Nyelvtudományi Társaság ülésein gyakran találkoztunk, s ott biztatott először arra, ha van helytörténeti, Sopron megyei témám, írjam meg a *Soproni Szemlébe*. Kitüntető biztatását örömmel fogadtam, kitüntetésnek vettem. Így kerültem szerzői kapcsolatba a *Soproni Szemlével*. Az etimológia révén még közelebb kerülhettem hozzá. Egyrészt az azokban az években készülő *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára* mindhárom kötetének elkészítésében közreműködött, s az első két kötetben magam is közreműködő lehettem. Másrészt pedig amikor hozzáfogtam szülőfalum, Mihályi német (bajor-osztrák) jövevényszavainak a vizsgálatához, hozzá

¹⁰ Mollay Károly: A német-magyar nyelvi érintkezések tanulságairól. Magyar Nyelv 80 (1984), 10.

fordultam segítségért. Bizonyos tájszavak esetében ugyanis, amelyeknek bajor-osztrák eredete meglehetősen nyilvánvalónak tűnt, nem találtam a német nyelvjárási és történeti szótárakban a magyarázathoz elengedhetetlen bajor-osztrák előzményeket. Készségesen segített: szinte mindegyik esetben azonnal mondta a keresett bajor-osztrák szavakat! Hasonlóan jártam akkor is, amikor a soproni líceumi könyvtárból Pröhle Jenőtől kapott szójegyzék másolatának bizonyos részei nem tudtam elolvasni. Mollay tanár úr kitűnő paleográfiai ismeretei, tapasztalatai alapján úgy olvasta, amit én nem tudtam elolvasni, mint aki éppen friss újságot olvas.

Mollay Károlyra kitűnő német nyelvtudása miatt igen nehéz, felelősségteljes fordításokat bízta. Így Kempelen Farkas (1734–1804) nevezetes, 1791-ben Bécsben megjelent munkáját (*Az emberi beszéd mechanizmusa, valamint a szerző beszélő gépének leírása*. Bp., 1989) ő fordította. Ő volt az egyik német nyelvi lektora *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára* III. kötetének. De a legnehezebb fordítói feladatát akkor végezte – s ezt kevesen tartják számon –, amikor hanti (osztyák) hősénekeket ültetett át németre. Ennek a fordításnak érdekes, említésre méltó melléktörténete van. A fordításra ugyanis Zsirai Miklós, a pesti egyetem neves finnugor professzora Mollay Károlyt kérte föl. Lényegtelennek tűnhet, de érdekes adalék: Zsirai Sopron megyében (Mihályiban) született, a soproni Líceum (ma: Berzsényi Dániel Evangélikus Líceum) Gimnázium) növendéke volt, s egyetemistaként esett orosz fogságba az I. világháború idején. Öt és fél évet töltött hadifogságban, ahol jól megtanult oroszul. Mollay Sopronban született, a soproni Reáliskolába (ma: Széchenyi Gimnázium) járt, ő is hadifogságba esett. Három és fél évet töltött szovjet-orosz hadifogságban, s ő is jól megtanult oroszul. Mindketten a pesti bölcsészkar hallgatói és Eötvös collegisták voltak – egy nemzedéknyi életkorbeli különbséggel. E körülmények közel hozták őket egymáshoz. Annál is inkább, mert egy harmadik neves nyelvész is a történet része lett az Eötvös Collegium révén. Gombocz Zoltánról, a soproni származású nagy nyelvészről van szó (emléktábla őrzi emlékét – Berzsényi Dániel, Kis János és Döbrentei Gábor emléktáblája mellett – a Líceum utcára néző falán), aki a Collegium igazgatója volt, amikor Mollay jelentkezett az Eötvös Collegiumba. Mollay így emlékezett vissza erre az időre: „Thurner Mihály polgármester saját kezű levelet írt a kollégium igazgatójának, a soproni származású Gombocz Zoltánnak, amit a felvételi vizsga napján vittem el neki. Gombocz nagyvonalúságára jellemző, hogy a levél elolvasása után csak annyit mondott: «tessék menni vizsgázni»...”¹¹ Visszatérve a fordításhoz: Zsirai fölkérésének Mollay eleget tett, s munkáját kitűnően végezte el. Ő maga ezt írta visszaemlékezésében: amikor az osztyák hősénekek második kötetének „német fordítását készítettem, sokat ültünk együtt, hogy egy-egy nehéz szövegrészletet megbeszéljünk. Lelkesen magyarázott, s amikor belefáradtunk a hősénekekbe, előkerültek régi, soproni emlékek, élmények s élvezetes, jóízű humorral elevenítette fel a líceum egykori életét, diákjainak csínyjeit. Pedig akkor már beteg volt.”¹² Hogy érzékeltessem, milyen mondatokat kellett fordítania, idézek egy szövegrészt: „A faváram végén lakó keményfából készült íjas szamojéd emberfiad lődözte keményfából készült nyílnyelű felső tolla hegyét összeragasztó fejedelemhős öcsém.”¹³

¹¹ *Szende Katalin*: „Én most is mindennap Sopronban vagyok...”. Születésnapj beszélgetés Mollay Károlyal. SSz. 47 (1993), 299.

¹² *Mollay Károly*: Zsirai Miklós (1892–1955). SSz. 9 (1955), 179.

¹³ *Zsirai Miklós* (szerk.): *Osztyák* (chanti) hősénekek. Budapest, 1951, 4.

1956-ban és 1976-ban módszertani szempontból fontos tanulmányokat tett közzé.¹⁴ Fontos megállapításai közül a következőket említem: 1. A jövevényszavak vizsgálatában az átadó nyelv hangtörténeti vonatkozásait is tisztázni kell. 2. A nyelvtörténet eredményesen a standardizált, tehát a köznyelvüket kifejlesztett és kodifikált nyelvekben sem lehetséges a nyelvjárások történetének a feldolgozása nélkül. 3. A magyarországi germanisztikának a magyar nyelvtudománnyal szembeni adóságáról szólva három elvégzendő feladatot jelölt meg: a) a magyarországi német tájszótár elkészítését, b) a magyarországi korai újfelnémet nyelvtörténeti szótár összeállítását, c) a magyarországi német nyelvjárástörténet kidolgozását. Nos: ma már a nyelvjárástörténetet a nyelvtörténet szerves részének tekintik – még akkor is, ha kevesen kutatják. A Mollaytól kijelölt teendők közül pedig az első teljesítése folyamatban van: az *Ungarndisches Dialektwörterbuch* (Magyarországi német nyelvjárási szótár) az előkészítés fázisában van, az úgyszintén lexikai elemeket tartalmazó *Ungarndeutscher Sprachatlas* (Magyarországi német nyelvatlasz) pedig meg is jelent már két (dél-magyarországi) kötet. Megjelent továbbá az a monográfia, amely a török hódoltság utáni magyarországi német nyelvjárászigetek magyar jövevényszavait dolgozza föl.¹⁵ Ezek a munkák azon a tanszéken készültek és készülnek, amelyeknek annak idején Mollay Károly volt a vezetője.

A magyarországi korai újfelnémet nyelvtörténeti szótár elkészítése és a magyarországi német nyelvjárástörténet feldolgozása azonban nem szerepel kutatási projektként. Nem azért, mintha nem volna rájuk szükség. Hanem azért, mert a nyelvtörténeti kutatás ma nem tartozik a nyelvtudomány fő áramába, illetőleg mert a régi kéziratok olvasásához értő, paleográfiai kitanult fiatalok nincsenek, s mert más, sürgetőbb, divatosabb feladatok kötik le a szakmában munkálkodók idejét és energiáit. Kérdés, vajon ebben az esetben is érvényesül-e majd az ismert mondás, hogy ami késik, nem múlik.

Az idő kíméletlenül rostál. A tudománytörténetben is. A személyes emlékeket a hozzátartozók, a barátok, a pályatársak, a tanítványok szűkebb köre őrzi.¹⁶ A tudós azonban abban él tovább, amit alkotott. Mollay Károly születésének centenáriuma kijelenthetjük, hogy nevét etimológusi (szó- és névfejtő), valamint helytörténeti munkássága bizonyosan maradandóvá tette.

¹⁴ *Mollay Károly*: Germanisztika és magyar nyelvtudomány. In: Bárczi Géza és Benkő Loránd (szerk.): Emlékkönyv Pais Dezső hetvenedik születésnapjára. Budapest, 1956, 667–673; *Mollay Károly*: A magyarországi germanisztika etimológiai problémái. In: Benkő Loránd – Sal Éva (szerk.): Az etimológia elmélete és módszere. Nyelvtudományi Értekezések 89. Budapest, 1976, 212–216.

¹⁵ *Maria Erb*: Wenn das Fremde zum Eigenen wird. Korpusbasierte Untersuchungen zu den ungarischen Lehnwörtern der naktürkischen deutschen Sprachinselmundarten von Ungarn bis 1945. Budapest, 2012.

¹⁶ Vö. *Péter Bassola, Regina Hessky, László Tarnói*, (hrsg.): Im Zeichen der ungeteilten Philologie. Festschrift für Professor Dr. sc. Karl Mollay zum 80. Geburtstag. Budapest Beiträge zur Germanistik 24. Budapest, 1993.; *Szathmári István*: Végső búcsú Mollay Károlytól. Magyar Nyelv 93 (1997), 500–504; *Turbuly Éva*: Mollay Károlyra emlékezve. SSz. 51 (1997), 193–198.